

Digitalisoituva kuntoutus – osaamisen kehittyminen koulutuksessa

Avokuntoutusverkosto: Kuntoutuksen käsiteviidakko: Verkko- etä- ja hybridikuntoutus? 24.1.2023

Helena Launiainen, kehittämispäällikkö, Laurea-ammattikorkeakoulu

Verkkokuntoutus? Etäkuntoutus? Hybridikuntoutus? ..?

Kielitoimiston sanakirja,
© 2022 Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone

Avo- → yhdyssanojen alkuosana. avoin, avonainen // sairaalan tm. **laitoksen ulkopuolinen (avohoito)** // liikkumism. vapautta tavallista vähemmän rajoittava (*avo-osasto*).

Verkko → Verkkojuttelu = kahden t. useamman käyttäjän **reaaliaikainen viestien vaihto tietoverkossa**

Etä- → Yhdyssanojen alkuosana: etäinen, kauko-; **tietoverkon välityksellä tapahtuva.**

Hybiriidi → Laajemmin **yhdistelmä**; sekamuoto.

HYVINVOINTIKÄSITYS LAAJENEES

- Koetun, elämänlaatuun liittyvän hyvinvoinnin merkitys kasvaa.
- Hyvinvoinnin lähteinä myös mm. kestävät elämäntavat, sosiaaliset suhteet, merkityksellisyyden kokemukset ja mahdollisuus toimia yhteiseksi hyväksi.

FYYSISEN JA VIRTUAALISEN MAAILMAN RAJAT HÄMÄRTYVÄT

- Jatkuva vuorovaikutus: virtuaalisia sisältöjä yhdistellään ei-digitaalisiin ympäristöihin eri tavoilla.

TEKNOLOGIA MUUTTAA TOIMINTATAPOJA

- Teknologia kehitty nopeasti ja muuttaa tuotantotapoja ja toimintamalleja.
- Yhä useammin asiat automatisoidaan, tuotantoa ja toimintaa hajautetaan, ja vuorovaikutus tapahtuu etänä tai virtuaalisessa ympäristössä.

TEKNOLOGIAN YMMÄRTÄMINEN KOROSTUU

- Teknisten valmiuksien rinnalla kasvaa tarve teknologian ymmärtämiselle.

TERVEYSTEKNOLOGIA YLEISTYY

- Terveydentilaa seuraavat laitteet yleistyvät ja kehittyvät edelleen.
- Mittausdatan pohjalta käyttäjille räätälöidyt hyvinvointiohjeet ja -palvelut lisääntyvät ja saatavissa oleva tieto mahdollistaa ennaltaehkäisevän terveydenhoidon.

TEKOÄLYSOVELLUKSET LÄPÄISEVÄT YHTEISKUNNAN

- Kysymykset datan keruusta, läpinäkyvyydestä ja vastuusta korostuvat.
- Tärkeää on ymmärtää tekoälyn käyttämien tiedon vinoumat.

TEKNOLOGIA LUO ERIARVOISUUTTA

- Toisistaan erillään olevat teknologiset todellisuudet.
- Eri ikä- ja väestöryhmät käyttävät teknologiaa eri tavoin.
- Yhteiskunnan palveluiden siirtyessä verkkoon vaarana ihmisten yhteiskunnallisen toimijuuden eriytyminen.
- Teknologian hyödyntäminen vaatii uusia taitoja ja laitteita, joihin kaikilla ei ole varaa.
- Palveluiden kehittämisessä erityinen huomio saavutettavuuteen ja siihen, että kehitys tapahtuu ihmisten, ei teknologian ehdoilla.

sitra.fi/megatrendit

KUNTOUTUKSEN JA KUNTOUTUMISEN TOTEUTUMINEN 2030

- Kuntoutus toteutuu teknologiaa hyväksikäyttäen
- Kuntoutus on monialaista ja moniammatillista
- Kuntoutus on yksilöllistä ja tarvelähtöistä toteutuen asiakkaan omassa toimintaympäristössä
- Asiakas on aktiivinen ja vastuullinen toimija omassa kuntoutusprosessissaan

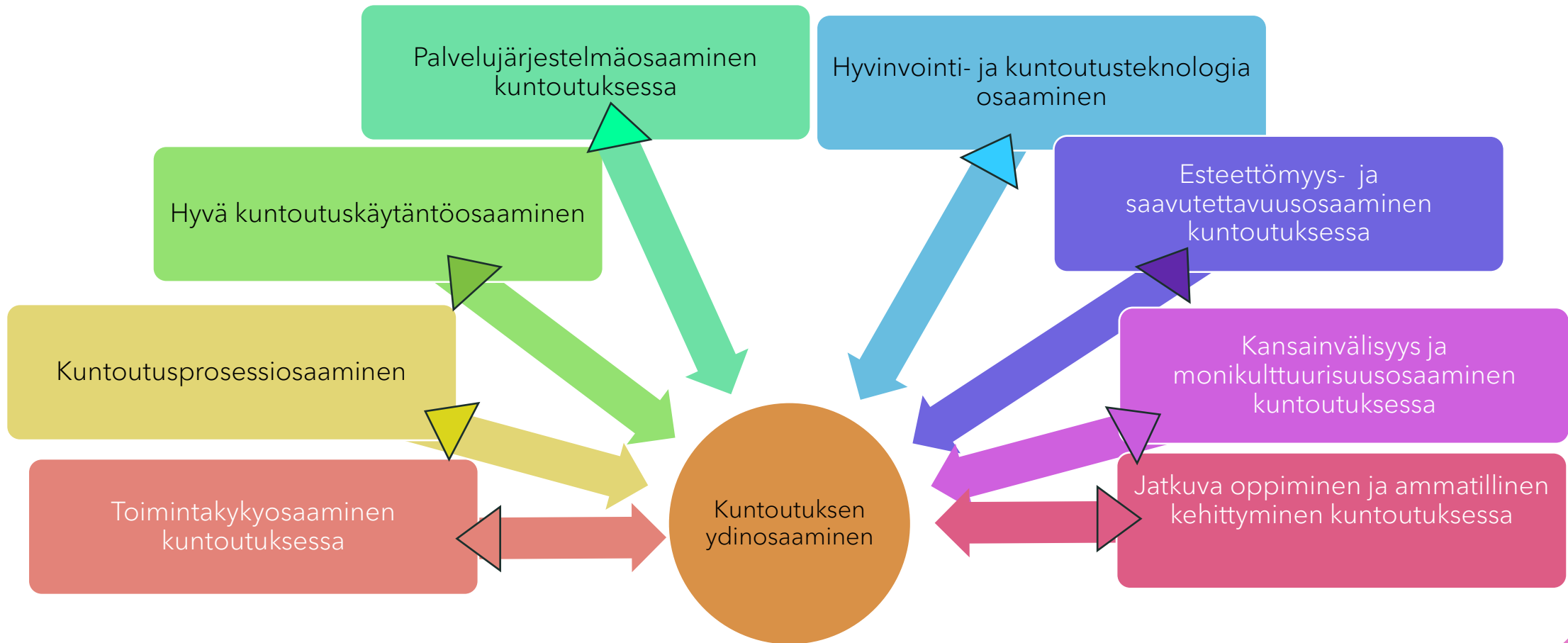
KUNTOUTUKSEN OSAAMISEN TARPEET 2030

- Vuorovaikutusosaaminen
- Toimintakyvyn ja toimintaympäristön arviointiosaaminen
- Teknologiaosaaminen
- Yhteistoimintaosaaminen
- Vaikuttavuus- ja tutkimusosaaminen
- Tulevaisuudenosaaminen, muutososaaminen
- Jatkuva oppiminen osaamisen takaajana

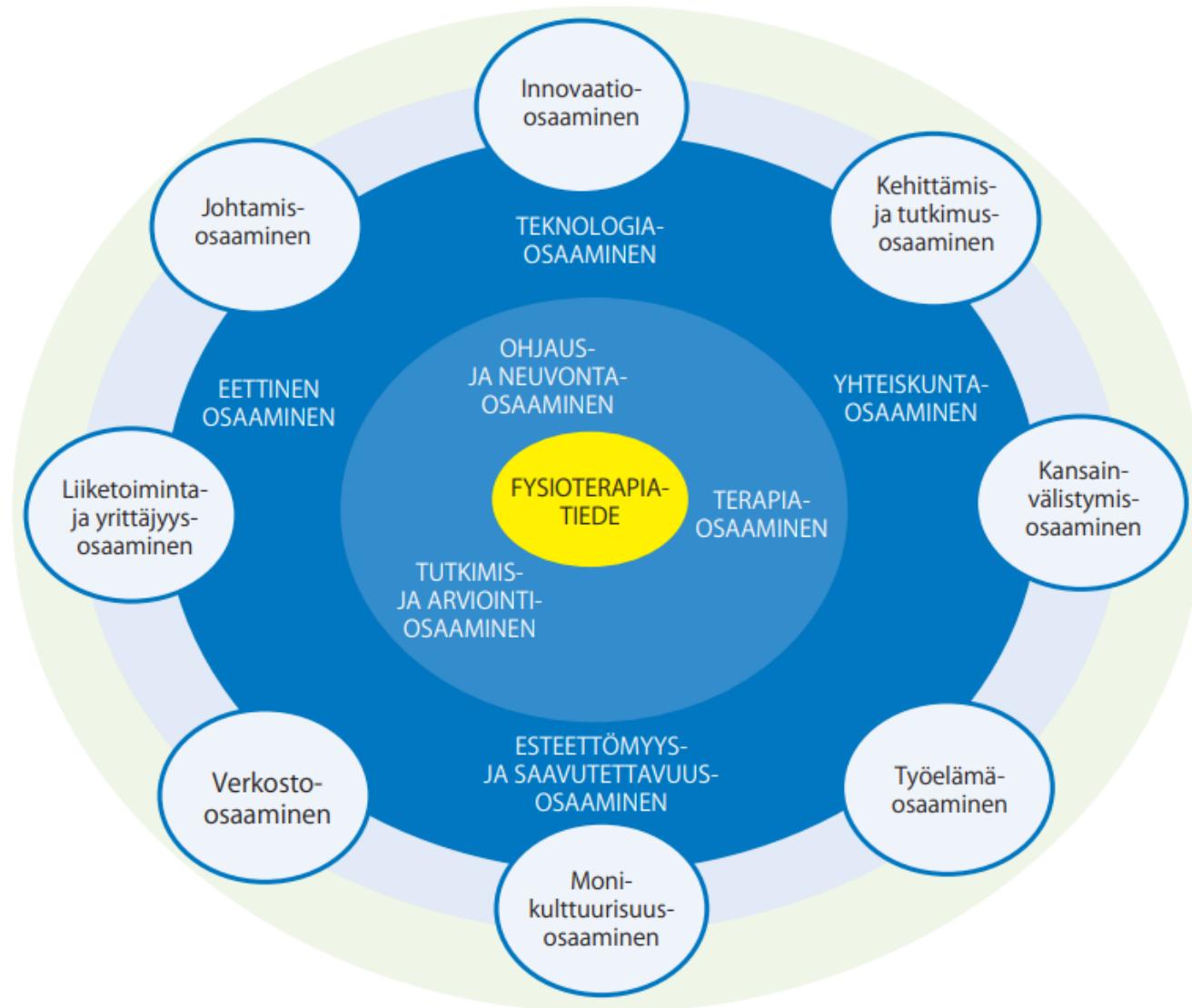
TULEVAISUUSKENAARIOITA: MITÄ KUNTOUTUKSESSA ON TAPAHTUNUT 2030?

- Koulutus on laaja-alaisempaa sekä koulutustasot ja maantieteelliset rajat rikkovaa
- Asiakas on voimaantunut ja vastuullistunut omassa kuntoutusprosessissaan
- Kuntoutuksen vaikuttavuustutkimuksen osaamista ja tutkimuksen tuloksia hyödynnetään päätöksenteossa
- Yhteiskunnalliset ja rakenteelliset muutokset ovat toteutuneet

Kuntoutuksen yhteinen ydinosaaminen

Esimerkki: fysioterapeutin ydinosaaminen

Tietoverkkoja hyödyntävän kuntoutuksen osaaminen

Digitaalinen osaaminen

- Digit. teknologian käyttötaidot, motivaatio, asenteet, harkittu käyttö ja jatkuva oppiminen.

Digitaalinen lukutaito (digital literacy)

- Kyky edistää asiakkaan kuntoutumisprosessia hyödyntämällä digit. ohjelmia, ympäristöjä ja välineitä.
- Kyky viestiä ja olla vuorovaikutuksessa käyttäen digit. työkaluja ja ympäristöjä.

Etäpalveluja koskevan ohjeistuksen hallinta, mm.

- Kuntoutuspalvelua koskeva lainsäädäntö.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (784/2021) vaatimukset.
- THL:n määräysten mukainen tietoturva-suunnitelma etäpalvelujen sisältö huomioiden.

Digivuorovaikutus

- Etäkohtaamisen ja -vuorovaikutuksen osaaminen.
- Turvallisuus, luottamus ja tietoturva.

Kuntoutusosaaminen

- Perustana asiakkaan kuntoutumisen tarpeet & tavoitteet.
- Kuntoutujan digitaitojen ja -mahdollisuuksien arviointi ja vahvistaminen.
- Etäkuntoutuksen erilaiset mallit, "lainalaisuudet", edellytykset ja riskit & haasteet.
- Erilaisiin asiakastarpeisiin soveltuvat ohjelmat, sovellukset ja toimintatavat, kuten videopuhelut, chat, sähköpostiviestit, nettisivustot ja hyötypelit.

Kehittämisaosaaminen

- Kuntoutuksen digiratkaisujen palvelumuotoilu ja käytännön kehitystyö.

ETÄKOHTAAMINEN

Esimerkki: Digitaaliset palvelut kuntoutuksen ohjauksessa, 5 op.

Kuntoutuksen ohjaaja,
ydinopinto
Laurea-ammattikorkeakoulu

Opiskelija osaa

- kuvata digitaalisia palveluja ja etäratkaisuja kuntoutusalan näkökulmasta,
- määritellä etäkuntoutuksen periaatteet ja soveltaa niitä tarkoituksenmukaisella tavalla kuntoutuksen ohjauksessa huomioiden tietosuojan ja tietoturvan,
- valita kuntoutujan tarpeisiin ja mahdollisuuksiin vastaavat digitaaliset palvelut ja etäkuntoutusratkaisut,
- huomioida etäratkaisujen käytettävyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät asiat kuntoutuksen ohjauksessa,
- kehittää digitaalisia ohjaustaitojaan asiakkaan kuntoutuksen ohjauksessa ja neuvoa kuntoutujaa digitaalisten sovellusten käytössä.

Digitalisoituva kuntoutus, 5 op

Kuntoutuksen ohjaaja, täydentävä opinto, Laurea-ammattikorkeakoulu

Opiskelija osaa

- käyttää tarkoituksenmukaisesti erilaisia kuntoutujan toimintaa tukevia digitaalisia ja teknologisia ratkaisuja,
- arvioida ja tukea kuntoutujaa digitaalisten palveluiden käytössä,
- soveltaa digitalisaation ja teknologian tuomia mahdollisuuksia kuntoutujan osallistumisessa kuntoutuksen ja kuntoutusprosessien kehittämiseen,
- hyödyntää toiminnassaan nopeasti kehittyviä etäkuntoutuksen teknologisia ratkaisuja ja näyttöön perustuvaa tutkimusta,
- toimia tietoturvallisesti ja tietosuoja huomioiden digitaalisissa palveluissa.

Digitaalinen kuntoutus

Erilaisten tieto- ja viestintäteknologioiden tavoitteellinen hyödyntäminen kuntoutuksessa näyttöön ja ammatilliseen harkintaan perustuvana.

- Mitä?** Kuntoutujan tarpeisiin vastaava interventio
- Miksi?** Tavoitteet, näyttö, kokemukset, ym.
- Miten?** Chat, video ... yksin tai yhdistäen muihin
- Ketkä?** Ammattilainen/ammattilaiset & kuntoutuja/kuntoutujat
- Milloin?** Reaaliaikainen, ajasta ja paikasta riippumaton.
- Kuinka usein?** Intensiteetti
- Kuinka pitkään?** Yksittäisen kerran kesto
- Kuinka paljon?** Määrä koko prosessissa

ETÄKOHTAAMINEN

Kiitos mielenkiinnosta!

Helena Launiainen

Kehittämispäällikkö

Laurea-ammattikorkeakoulu

helena.Launiainen@laurea.fi

Sitran Megatrendit 2023: Tulevaisuuden mahdollisuuksia.